

**TEMA: Glass-Steagall 1933:
Franklin D. Roosevelts 100-
dages program –
Med hans egne ord
– FDR's Første
indsættelsestale.
På grund af emnets
presserende
aktualitet genoptrykker vi
her 2
artikler fra 2013, samt, for
første
gang, FDR's Første
indsættelsestale. 'Must'
læse!**

Det, som FDR forstod og handlede på, var den fundamentale forpligtelse, der stadfæstes i Den amerikanske Forfatning, og som på enestående måde gives udtryk

i Fortalen, nemlig, at de umiddelbare forholdsregler, der var nødvendige for at få folk ud af Den store Depressions elendighed, *på samme tid måtte lægge grunden til fremskridt på længere sigt* (redaktionens fremhævelse).

Han udtrykte det således: »Fra min regerings allerførste dag lå tryghed os lige så meget på sinde, som afstivning af bankerne, umiddelbar fremskaffelse af jobs og købekraftens forbedring. Vi er i rimeligt tempo kommet langt med genrejsningen; vi er ikke kommet så langt med reformerne i det samme tidsrum. Men her i foråret 1938 er reformer lige så påtrængende nødvendige, som de var i foråret 1933.«

Download (PDF, Unknown)

**Grækenland: I stedet for
Trojkaens diktater, en**

Løsning i Roosevelts tradition

30. mrs. 2015 – *Neues Deutschland*, den mest venstreorienterede avis med forbindelse til Tysklands Die Linke – søsterparti til Grækenlands Syriza-parti – bringer en artikel i dag, der kræver en fremgangsmåde i traditionen efter Roosevelt som Grækenlands eneste alternativ til Trojkaens katastrofale politik.

Artiklen siger, at selv om Franklin D. Roosevelt's New Deal bestemt var en intern, kapitalistisk reform og ikke en socialistisk revolution, så blev den anset for at være en nødvendig politik, selv af magtfulde industriforetagender som ITT, International Harvester, United Fruit og andre, for at komme ud af depressionen 1929-30. Mange industrifolk støttede FDR. Det var ikke tilfældet med de store banker: **Roosevelts tale i Madison Square Garden i oktober 1936** var en kampråb mod finanskapitalismen og spekulanterne, hvem FDR sammenlignede med organiseret kriminalitet, skriver *ND*. Glass/Steagall-loven fra 1933 påførte senere FDR de store bankers fjendskab.

Roosevelts New Deal-politik, i særdeleshed Reconstruction Finance Corp.'s (kreditforening for genopbygning) rolle, der skabte arbejdspladser, som **brødfødte 30 millioner tidligere arbejdsløse amerikanere i en periode**, er modellen for, hvad Grækenland burde gøre i sin aktuelle, usikre situation, skriver artiklens forfatter Dieter Klein, fra den venstreorienterede Rosa Luxembourg Foundation. Han tilføjer, at dette også ville være løsningen for Portugal og Spanien.

Foto: Præsident Franklin D. Roosevelt i Madison Square Garden, 1936: 'Vi ved nu, at regering ved organiseret penge er lige så farligt, som regering ved organiseret kriminalitet'.

Lær af Historien: Franklin D. Roosevelt, russerne og D-dag

6. juni 2014 – Af Anton Chaitkin:

I begyndelsen af juni 1944 var de allierede endelig klar til at lancere invasionen af Frankrig. General George Marshall (USA), hvem præsident Franklin Roosevelt havde givet det øverste ansvar for den militære planlægning, havde på frygtløs vis kæmpet mod britisk modstand mod og sabotage af åbningen af den anden front. Dens mål: at aflaste de sovjetiske styrker og gøre det af med nazisterne fra både øst og vest.

Mandag, den 5. juni befandt ca. tre fjerdedele af en million sovjetiske tropper sig på den 58. dag af deres Jassy-Kishinev-offensiv for at drive tyskerne ud af Rumænien. Rasende modoffensiver fra nazisterne, fra styrker anført af tanks, havde kostet de sovjetiske tropper 150.000 tab. Byen Jassy (nutidens Iasi) havde en stærk, følelsesmæssig betydning: Nazistiske rumænere havde massakreret mere end 13.000 jøder, en tredjedel af byens jødiske samfund, på en uge i 1941, umiddelbart efter, at rumænske og tyske styrker havde angrebet Sovjetunionen.

Mandag aften den 5. juni 1944 talte general Marshall til en forsamling i Den sovjetiske Ambassade i Washington, hvor han modtog Suvorov-ordenen af Første Grad, Sovjetunionens højeste æresbevisning. Med invasionen af Normandiet, som skulle starte den næste morgen, præsenterede Marshall krigen som ét enkelt slag: den endelige aktion i denne forfærdelige, europæiske krig er nu fokuseret omkring ét enkelt slag, i hvilket hver

eneste af de allierede styrker vil være repræsenteret. Det skal blive en kamp indtil døden for nazisterne, og en kamp indtil sejr for de allierede.

General Marshall blev

"æret for fremragende militære aktiviteter og fortjenester i ledelsen af de amerikanske, væbnede styrker i kampen mod den fælles fjende ... Hitler-Tyskland".

Da han modtog den sovjetiske æresbevisning, sagde Marshall:

"Jeg er dybt beæret, for den er tildelt af et land, som udviste et historisk forsvar imod det titanske angreb fra den tyske hær, da denne var på sit højeste mht. sin effektivitet og sit antal."

New York Times, 6. juni 1944, s. 7:

Præsident Roosevelt blev repræsenteret ved Den sovjetiske Ambassade af krigsminister Henry Stimson.

Den foregående fredag, den 2. juni, repræsenterede vicepræsident Henry Wallace FDR, da han talte for en forsamling i operahuset i Irkutsk, Sibirien. Idet han holdt talen på russisk, sagde Wallace:

"Nu, hvor den fremtidige efterkrigsverdens tidlige morgengry langsomt stiger over horisonten, bliver det ganske klart, at kun det fulde samarbejde mellem vore to store lande og deres allierede kan sikre for verden en stabil fred og sand udvikling."

Wallace opfordrede til et partnerskab for opbygningen af det nordvestlige Amerika, Canada, Alaska og sovjetiske Sibirien:

"Disse enorme, tyndt befolkede områder er i vor tid blevet erobret af luftfarten. Nu har deres landbrug og industri behov for udvikling."

Wallace havde tidligere besøgt Sibiriens Uelkal-Seymchan, Magadan og Komsomolsk.

New York Times, den 3. juni 1944, s. 5:

Torsdag morgen, den 6. juni, landsattes historiens største invasion fra havet i Normandiet.

General Dwight Eisenhower rapporterede via telegraf til general Marshall kl. 8,00, at operationen gik godt. Den dag stod præsident Roosevelt i spidsen for en bøn fra hele nationen. Elleve måneder senere, med styrkerne under anførelse af Eisenhower brasende ind fra vest, og de sovjetiske styrker, som fejede ind over Berlin, overgav nazisterne sig til de allierede.

Foto: General George Marshall, nr. to fra højre.

KAMPAGNEAVIS: GLASS-STEAGALL, IKKE EU- FASCISME!

Vi skal have ændret den økonomiske politik, inden vi får en global gentagelse af den fascisme, Europa gennemlevede i 30'erne. Vi må stoppe EU-dikterede nedskæringer, bankunion, bankhjælpepakker i form af bail-out og bail-in og i stedet iværksætte en Glass/Steagall-bankopdeling og et opbygningsprogram for realøkonomien.

Vi skal have en moderne version af den anti-fascistiske politik, som præsident Roosevelt gennemførte i USA, og som

formåede at bringe USA ud af depressionen – uden at den amerikanske befolkning måtte ofre deres frihed eller liv.

Schiller Instituttet fremlægger denne moderne version af Roosevelts program i denne kampagneavis som det program, som Schiller Instituttets Venner går til valg på i København og Århus.

Download (PDF, Unknown)

Hvad helvede er JPMorgan Chase?

HOVEDARTIKEL

EIR, 24. juni, 2013

Det blotte navn, JPMorgan Chase, er indbegrebet af arven efter det britiske banksystem i Amerika. På den ene side er der JPMorgan, der i det væsentlige er den amerikanske gren af en britisk bank, der blev grundlagt af amerikanere i London i begyndelsen af det 19. århundrede. På den anden side er der efterkommeren af Manhattan Bank (bedst kendt som Chase Manhattan), en institution, der blev indregistreret i 1799 af Aaron Burr på basis af den svigagtige påstand, at de ville forsyne New York City med ferskvand.

For det tilfælde, at nogen ikke tror, denne arv er i live og har det godt i JPMorgan Chase, som den uforskammede Jamie Dimon nu er chef for, så bemærk følgende: I forværelset uden for Dimons kontor er de to pistoler, med hvilke forræderen Aaron Burr myrdede grundlæggeren af Det amerikanske, økonomiske System, Alexander Hamilton, udstillet.

Oprindelse og udvikling

I 1835 grundlagde George Peabody, der var født i Massachusetts, en handelsbank i London, George Peabody & Co., der voksede og blev det største, amerikanske bankhus i London (og som rapporteres at have hjulpet NM Rothschild med dets investeringer i USA). I 1854 sluttede amerikaneren Junius Spencer Morgan (1813-1890) sig til banken, som derefter blev til Peabody, Morgan & Co. Peabody trak sig tilbage i 1864, og banken blev til J.S. Morgan & Co.

Junius' søn J. (John) Pierpont Morgan (1837-1913) sluttede sig til sin faders bank. Han vendte derefter tilbage til USA i 1857 for at arbejde for den amerikanske repræsentant for J.S. Morgan & Co., Duncan, Sherman & Co. I 1871 grundlagde J.P. Morgan en amerikanske bank i partnerskab med Anthony Drexel fra Philadelphia, der hed Drexel, Morgan & Co. I 1895 blev Drexel, Morgan til JP Morgan & Co. Da Junius Morgan døde i 1890, overtog sønnen J.P. Morgan (1867-1943) kontrollen med J.S. Morgan & Co. (der fik navnet Morgan Grenfell i 1910). Efter hans død tog J.P. Morgan jr. (også kendt som »Jack«) over.

Glass/Steagall-loven fra 1933 tvang banken til at opdele sine kommercielle bankaktiviteter og investeringsbankaktiviteter. JP Morgan & Co. blev en kommerciel bank, og i 1935 skiltes investeringsbankafdelingen fra som Morgan Stanley, der blev ledet af JP Morgan-partnerne Henry S. Morgan (et barnebarn af J. Pierpont) og Henry Stanley. Morgan Stanley blev rige folks investeringsbank på Wall Street.

I 1959 fusionerede JP Morgan med den langt større, men mindre indflydelsesrige Guaranty Trust Company of New York, og dannede Morgan Guaranty Trust. Cirka 1969 etablerede banken et bankholdingselskab, JP Morgan & Co., der ejede Morgan Guaranty Trust.

I 2000 blev JP Morgan opkøbt af Chase Manhattan Bank, som var det navn, som Chemical Bank antog, efter at det havde opkøbt Chase (Chemical havde tidligere opkøbt Manufacturers Hannover). Efter fusioneringen antog den kombinerede bank navnet JPMorgan Chase & Co.

I 2004, opkøbte JPMC Bank One of Chicago, en stor, superregional bank, som dengang blev ledet af Jamie Dimon, Rothschild/Lazares operatør Sandy Weills tidligere protegé. Dimon er nu chefen for JPMorgan Chase & Co.

Ødelæggelse af Det amerikanske System

De tre generationer af Morganfamilien og deres bank blev de førende britiske agenter i USA og synes at have fået til opgave at ødelægge Det amerikanske System.

Banken fik efterhånden kontrollen over en hel rede af selskabsinteresser, inklusive General Electric og U.S. Steel, jernbaner og andre. J.P. Morgan sr. Spillede en nøglerolle i den britiske operation, der er kendt som Panikken i 1907, efter hvilken briterne konsoliderede deres magt over de amerikanske finanser. Panikken i 1907 og de iscenesatte panikker som følge af finansiell krigsførelse, der gik forud, førte i 1913 til dannelsen af Federal Reserve System – hvor Morgan-interesserne spillede en stor rolle. J.P. Morgan sr. Døde det år, og hans søn tog hans plads ved roret.

I løbet af denne periode i begyndelsen af det 20. århundrede opnåede Morgan-imperiet delvis ejerskab og/eller betydelig kontrol over amerikansk industri, inklusive GE, US Steel, International Harvester, AT&T, American Bridge og en samling jernbaner inklusive Atchison, Topeka og Santa Fe, Pennsylvania Railroad og Northern Pacific. Det ser generelt ud til, at Morgan og hans kohorter kørte finansiell krigsførelse, der drev store dele af amerikansk industri og jernbaner til fallit, overtog firmaer og gjorde dem til markedsdominerende og

konkurrencekvælende konglomerater.

Selvfølgelig opgav Morganfamilien aldrig deres internationale rolle og nære bånd til briterne. I introduktionen til sin bog *The House of Morgan, An American Banking Dynasty and the Rise of Modern Finance* skrev forfatteren, Ron Chernow, således: »Bankens udenlandske forbindelser, især til Det britiske Kongehus, gav den en flertydig karakter og rejste tvivl om dens nationale loyalitet. De gamle Morgan-partnere var finansielle ambassadører, og deres daglige forretningsaktiviteter var ofte knyttet tæt sammen med statsanliggender. Den dag i dag (1990, -red.) er J.P. Morgan og Co. formentlig i tættere forbindelse med verdens centralbanker, en nogen anden bank er det.«

Samtidig dyrkede Morganbanken forbindelser til USA's politiske partier, især til demokraterne Al Smith, formand for Det demokratiske Parti John Jakob Raskob og John W. Davis, Morgans advokat. Denne bande inden for et demokratiske Parti gjorde deres yderste for at forhindre Franklin Delano Roosevelts nominering i 1932, og, da det slog fejl og han blev valgt, deltog de i en konspiration med det formål at organisere et militært statskup mod FDR gennem generalmajor Smedley Butler. Komplottet slog fejl, da Butler sladrede og gik til medierne og Kongressen¹ med historien.

Morgan opgav selvfølgelig ikke. Han var især forbitret over den behandling, han fik af Ferdinand Pecora, anklageren, der angreb ham nådesløst – opmuntret af FDR – under høringerne om bankkorruption i foråret 1933, som afslørede hans manglende betaling af indkomstskat og hans flåning af offentligheden til gunst for sine venner. Alt imens Pecoras afsløring ikke sendte Morgan i fængsel, så behandlede den ham med passende ringeagt. En vred Morgan sagde, at Pecora »opførte sig som en anklager, der forsøger at få en hestetyv dømt.« Hvilket naturligvis var aldeles passende.

Finansspekulation

Efter Franklin Roosevelts død, og dernæst mordet på John F. Kennedy, var vejen åbnet op for en mere dominerende rolle for en britisk bankier-stil.

I takt med, at industri blev mindre betydningsfuld, og den finansielle voldtægt steg, steg JPM's betydning som en betydningsfuld rollehavende. Et af deres primære mål var elimineringen af den forhadte Glass/Steagall-lovs restriktioner, og i december 1984 lod JPMorgan en intern pamflet cirkulere, der var udarbejdet af et team af husets egne økonomer under anførelse af William C. Dudley. Pamfletten med titlen »Rethinking Glass-Steagall« (Glass-Steagall Genovervejet), gik ind for en offensiv med det formål at nedbryde Glass/Steagall-loven og vende tilbage til før-FDR-æraen med hæmningsløs bankier-karteldannelse.

Alan Greenspan var dengang direktør i JPMorgan, og han skulle fremover komme til at spille den mest enestående betydningsfulde rolle i fjernelsen af Glass-Steagall.

Som formand for Federal Reserve fra 1987 udtalte han sig offentligt til fordel for afmonteringen af Glass-Steagall og begyndte at svække lovens beskyttende bestemmelser frem til 1999, hvor næsten alle dens karakteristika blev tilbagekaldt med vedtagelsen af Gramm-Leach-Bliley-loven.

Med denne tilbagekaldelse blev JPMorgan hurtigt en vigtig faktor på derivatmarkedet ved ikke blot at sælge dem, men også ved at udvikle nye derivattyper og yde planen politisk beskyttelse. Da LaRouche-bevægelsen lancerede sin kampagne imod derivater i 1993, førte Mark Brickell som en af direktørerne i International Swaps and Derivatives Association, (ISDA) an i forsvaret for derivater i Kongressen (og købte også 25 eksemplarer af pamfletten om derivater, »Beskat derivatspekulation, spræng finansboblen, genopbyg verdensøkonomien«, som blev publiceret af LaRouche-bevægelsens

Avis The New Federalist). Til trods for, at kongresmedlem Henry Gonzales (D-Tex.), formand for Husets Bankkomite, lykkedes det Morgan og hans forbindelser at redde deres derivat-hazardspil.

Da Brooksley Born fra Commodities Futures Trading Commission vovede at så tvivl om dereguleringen af derivater i 1998, rejste Federal Reserve-formand Greenspan og finansministeriets Robert Rubin og Larry Summers sig mod hende, alt imens Brickell og ISDA anførte lobbyvirksomheden i Kongressen og truede med at flytte forretningerne til London, hvis regeringen blandede sig.

I 1994 – samme år, som Bankers Trust, der blev grundlagt af Morgan, grundlæggende set brød sammen, en krise, der blev skjult bag afsløringer om, at den havde snydt sine modparter – stod Morgan-bankieren og britiske statsborger Blythe Masters i spidsen for det team, der udviklede 'credit default swap' (CDS). Nogle få år senere startede Masters og hendes team sikkerheds-æraen ved at kreere et 'special purpose vehicle' ('organ til særlige formål'), SPV, der opkøbte for omtrent 10 mia. dollar af bankens lån. Handelen, kaldet BISTRO, blev grundlaget for syntetisk yderligt kautionerede gældsforpligtelser (CDO'er).

Bailout-redningspakker for over 1 billion dollar!

I marts 2008, da finanskrisen blev værre, gav Federal Reserve JPMC ca. 29 mia. dollar til at overtage Bear Stearns. Da krisen eksploderede i september 2008, fik JPMorgan Chase en kontantindsprøjtning på 25 mia. dollar fra TARP, og optog i perioden 1. december 2007 frem til juli 2010 lån for 391 mia. dollar fra Federal Reserves midler til nød-redningspakker, samt for yderligere 319 mia. dollar gennem sit ejerskab af Bear Stearns. I henhold til GAO-rapporten om revisionen af Federal Reserve fik JPMorgan Chase i alt 1.269 billion dollar.

Det er mange penge for en bank, der højlydt påstod, at den ikke havde brug for en bailout.

Morgan var nationens næststørste derivatbank, da den blev opkøbt af nummer ét på markedet Chase Manhattan (med en beholdning på henholdsvis 9 bio. og 14 bio. dollar på tidspunktet for fusioneringen). Den sammenlagte bank blev ubetinget markedets største, med ikke mindre end 99,2 bio. dollar på toppunktet i andet kvartal af 2008. Ved slutningen af 2012 havde banken reduceret denne risiko til blot 69,5 bio. dollar!

John Hoefle, Steve Komm og Jeffrey Steinberg har alle bidraget væsentligt til denne rapport.

[1] Se Jeffrey Steinberg: »FDR's 1932 Victory Over Londons Wall Street Fascists«, EIR, 4. april, 2008.

HOVEDARTIKEL:

**16. juni 2013: 80-års dag for
Glass-Steagall!**

**Franklin D. Roosevelts »100-
dages Program«:**

Forfatningen i funktion

Af Nancy Spannaus

Oversigt:

Indledning

Genoprettelse af national suverænitet

Et forfatningsprincip

Fremme af Det almene Vel

Drage omsorg for eftertiden

Indledning:

18. maj, 2013

De nylige gennembrud hen imod genindførelsen af Glass/Steagall-princippet, der blev underskrevet og dermed gjort til lov af præsident Franklin D. Roosevelt den 16. juni, 1933, rejser, med rette, spørgsmålet om hele hans 100-dages program, der skulle trække De forenede Stater op af afgrunden. Glass/Steagall-bankopdeling var blot et af de afgørende punkter i dette program, gennem hvilket FDR tog affære for fuldstændigt at ændre mere end 30 års ødelæggelse af Det amerikanske, økonomiske System og genindføre de principper, der er opbevaret som en helligdom i Fortalen til Den amerikanske Forfatning.

FDR's Hundrede Dage var varemærke for det, han kaldte »New Deal«, et program, der blev udtænkt under hans valgkampagne og omgående trådte i kraft ved hans embedstiltrædelse. Mange har beskyldt den for at være en samling tilfældige forholdsregler, der havde til formål at håndtere de kriser, han stod overfor, på en »pragmatisk« måde. Selv argumenterede FDR i modsat

retning.

I indledningen til hans Offentlige Dokumenter, bind II, der blev udgivet i 1938, indkapslede FDR New Deal på følgende måde:

»Ordet 'Deal'[2] antyder, at regeringen selv havde til hensigt at handle aktivt for at virkeliggøre sine erklærede mål snarere end at se passivt til og håbe, at de almindelige økonomiske love alene ville præstere dem. Ordet 'New' antyder, at en ny tingenes orden, hvis formål var at gavne de brede masser, bestående af vore landmænd, arbejdere og forretningsdrivende, ville erstatte den gamle orden med særprivilegier i en nation, der fuldstændigt og i bund og grund følte afsky for den eksisterende styrelse.

New Deal havde fundamentalt til hensigt at være et moderne udtryk for idealer, der fremsattes for et hundrede og halvtreds år siden i Fortalen til De forenede staters Forfatning – 'en mere perfekt union, retfærdighed, ro i nationen, et fælles forsvar, det almene vel og frihedens velsignelse for os selv og vor efterslægt.'

Men det var ikke meningen, at vi blot skulle stille os tilfreds med kun at håbe på disse idealer. Det var meningen, at vi aktivt skulle bruge regeringens medvirken og magt til at kæmpe for dem.«

Og kæmpe gjorde han – mod de magtfulde finansinteresser i London og Wall Street, der havde tvunget nationen og verden i knæ og søgte at påtvinge en global fascisme for at bevare deres magt. Det lykkedes dem ikke, fordi FDR, der var bevidst om Det amerikanske Systems tradition, der gik tilbage til hans forfader Isaac Roosevelt, en af Alexander Hamiltons samarbejdspartnere, var fast besluttet på igen at gøre dette system gældende, til gavn for nationen og for verden.

At forstå de principper, som han brugte i sin kamp, er af afgørende betydning for at vinde vor egen kamp, i de kommende

dage og uger, for genindførelse af Det amerikanske, økonomiske system, begyndende med Glass-Steagall.

Genoprettelse af national suverænitet

Da Franklin D. Roosevelt tiltrådte sit embede i 1933, arvede han et finansielt og økonomisk system, der, fra hans (fjerne) fætters, præsident Theodore Roosevelts (1901-1908), tid havde været domineret af Det britiske, økonomiske System. De gældende aksiomer var det britiske frie initiativ, og de, der håndhævede systemet med det frie marked, der havde ofret millioner af amerikaneres liv ved at sætte bankernes interesser i første række, var banksystemet, der domineredes af Morgan-Mellon-du Pont-interesser.

Primus inter pares blandt bankerne var J.P. Morgan, en fremtrædende finansiell allieret til det britiske banksystem. Morgan-interessernes kontrol over kreditgivningen gav dem kontrol på liv og død over den fysiske økonomi, og de var fast besluttet på at bruge den til at forhindre implementeringen af en politik, som de ikke kunne lide, og til i øvrigt at plyndre økonomien og befolkningen. Farme var blevet lukket ned en masse, mens spekulative projekter blomstrede. Politiske yndlinge fik kredit, mens mange produktive virksomheder ingen fik.

Hvad der er endnu vigtigere, så arbejdede disse bankkonsortier på en måde, der fratog USA sin suverænitet gennem gennemtvungelsen af det britiske guldsystem. Skabelsen af kredit var begrænset til den mængde guld, som bankerne havde. Hvis de største bankinteresser derfor besluttede sig til at sælge ud af deres guld til udenlandske købere, så resulterede dette i en kreditflaskehals i USA. Hvis guldbeholdningen blev kontrolleret af udlandet, hvad den faktisk blev gennem det tæt sammenknyttede, britisk-amerikanske banketablisement, så havde USA faktisk ikke kontrol over sin egen valuta og kredit.

Præsident Roosevelt gik omgående i aktion for at råde bod på denne situation, da han tiltrådte i 1933. Samtidig med, at han bekendtgjorde den berømte Bank Holiday ('banklukkedag'), suspendede han alle transaktioner i guld og overdrog myndigheden over enhver handling med relation hertil til finansministeren. På denne baggrund fik den føderale regering myndighed til at regulere guldprisen, i stedet for at overlade kontrollen over denne pengereleterede vare til private interesser.

Den 5. april gik FDR endnu videre, idet han udstedte en Eksekutiv Ordre mod hamstring af guld. Historikeren Arthur Schlesinger beskriver betydningen af denne handling som følger:

»Det betød, at den amerikanske monetære politik ikke længere skulle fungere, som om den var en automatisk funktion af en international guldstandard: den skulle i stedet være redskab for et bevidst, nationalt formål.«

Efter at han havde fjernet guldet som et våben, der kunne bruges af institutioner, der var fjendtligt indstillet over for den føderale regerings formål, det være sig udenlandske eller nationale, havde FDR stadig tilbage at skabe grundlaget for et nationalt kreditsystem, der kunne tjene nationens interesser. Dette opnåede han gennem sine forskellige banklove og bankreguleringsforholdsregler, hvis formål var at forhindre bankerne i at blive brugt til at plyndre befolkningen og de produktive virksomheder.

Den første, nødvendige erkendelse var helt klart denne: banksystemet var bankerot. Ved at beordre Bank Holiday den 5. marts dramatiserede Roosevelt denne realitet ved at beordre lukningen af alle banker.

Men derefter måtte han reorganisere systemet, hvilket han gjorde gennem Undtagelsesbankloven. Denne lov, der blev hastevettaget i Kongressen i tide til bankernes (eller de

fleste af dem) genåbning den 13. marts, indeholdt forskellige forordninger til opdeling af bankerne i tre kategorier: de, der var sunde; de, der havde behov for kapitaltilførsel; og de, som en bobestyrer ville afvikle. Den gjorde det også muligt at bruge føderale regeringsinstrumenter, som Reconstruction Finance Corporation (Kreditselskab til Genopbygning) og Federal Reserve-systemet for at sikre, at der blev stillet likviditet til rådighed for de banker, der var grundlæggende sunde, men manglede likviditet.

Da Undtagelsesbankloven var vedtaget, sendte regeringen revisorer ud over hele landet for at undersøge bankernes regnskaber. Da man nåede frem til den 13. marts, dagen efter, at millioner af amerikanere havde hørt præsident Roosevelt tale til dem over radioen om, at »det eneste, de havde at frygte, var frygten selv«[3], slog det store flertal af de næsten 19.000 autoriserede banker dørene op og kunne således sørge for, at lønninger blev udbetalt, og regeringsfunktioner og andre samfundsfunktioner blev opretholdt. Tilliden var tilstrækkelig genoprettet til, at de samme borgere, der havde løbet storm på bankerne, nu satte flere penge ind i banksystemet, end de hævdede, i denne periode.

Et forfatningsprincip

Der var selvfølgelig i denne periode højrøstede protester mod Franklin Roosevelts forholdsregler over for bankerne fra dem, der hævdede, at der var et »princip« om, at »det private erhvervsliv« – ikke regeringen – skulle styre økonomien. Ligesom i dag var disse kritikere talsmænd for de rovgriske banker og imod Forfatningen.

Der kan ikke herske nogen tvivl om, at Den amerikanske Forfatning giver den føderale regering, nærmere bestemt Kongressen, kontrol over De forenede Staters valuta. Artikel I, sektion 8 gør dette klart. Og da dette princip blev draget i tvivl i Republikkens tidligste dage, trådte det geniale

ophav til Det amerikanske System, Alexander Hamilton, frem og argumenterede udtrykkeligt for det.

Dette argument er kortfattet beskrevet i Hamiltons »Et sagkyndigt skøn over Bankens forfatningsmæssighed«, et dokument, som han skrev til præsident George Washington som et forsvar for sit forslag til oprettelse af De forenede Staters Nationalbank. Udenrigsminister Thomas Jefferson og justitsminister Edmund Randolph havde kraftigt modsat sig oprettelsen af Nationalbanken og hævdede, at det gav den føderale regering for meget magt. (Faktisk ville magten over nationens finanser, uden Banken, være blevet overgivet til private, udenlandske interesser.)

Hamiltons argument koncentrerede sig om spørgsmålet om suverænitet: at regeringens magt »med hensyn til de funktioner, hvis styrelse er betroet til den, i sagens natur er suveræn«, og at retten til at oprette fælles selskaber (i dette tilfælde De forenede Staters Bank, men argumentet gælder mere generelt), »er indlejret i idéen om den suveræne magts væsen og uadskillelig fra denne«.

FDR havde ikke alene studeret Hamilton, men identificerede også sig selv som værende i den samme tradition, der begyndte med hans tipoldefar, Isaac Roosevelt, der havde kæmpet ved Hamiltons side for at få Forfatningen stadfæstet i New York og senere samarbejdede med Hamilton i skabelsen af Bank of New York.

Til trods for, at FDR med sine forholdsregler for bankerne aldrig gik så vidt som til at genoprette Nationalbanken, fandt præsidenten andre udveje til at udøve denne suveræne magt. Han skældte sine modstandere ud for at være »økonomiske royalister«, der hævder, at de tror på politisk frihed, men »holder på, at økonomisk slaveri ikke vedkommer nogen.« »Det, som de virkelig beklager sig over, er, at vi søger at fratage dem deres magt«, sagde han.

Fremme af Det almene Vel

I Franklin Roosevelts forståelse er national suverænitet imidlertid ikke blot et spørgsmål om magt, men om at bruge denne magt til fremme af det almene vel (the common good) – det, som Fortalen til Forfatningen benævner som den »generelle velfærd« (general welfare). Det var på denne basis, at præsidenten forsvarede sine ustyrlige jobskabelsesinitiativer, der reddede landbruget og oprettede et sikkerhedsnet for dem, der havde lidt under den »hund-over-hund«-økonomi, der var fremherskende under de konservative Tory-idéer, som Andrew Mellon, Calvin Coolidge, J.P. Morgan og ligesindede stod for.

De mest berømte af FDR's forholdsregler for at komme de fattiges lidelser til undsætning kom under det, der kaldes den anden fase af New Deal i 1935, da han, sammen med demokratiske støtter i Kongressen, fremlagde forslag om at gennemtvinge både Loven om Socialhjælp og arbejdsløshedsforsikring. Disse forholdsregler, der omgående kom under angreb fra bankinteresserne under ledelse af Morgan, overlevede sluttelig denne udfordring, der nåede helt op til Højesteret, som afgjorde, at de var i overensstemmelse med klausulen om den generelle velfærd i Den amerikanske Forfatning.

Men lige fra begyndelsen forstod Roosevelt, at hans regering måtte »uddrive af vor gamle religions tempel dem, der havde vanhelliget det« – »vekslererne i templet« -, og tilvejebringe grundlaget for en regering, der kunne garantere den tryghed og fred, der er nødvendig for »stræben efter lykke«. Idet han gav et overblik over det arbejde, der var udført under hans første embedsperiode, udtrykte præsidenten sig således i sin Anden Indsættelsestale:

»Vi borgere i Republikken forstod den sandhed, at demokratisk regeringspraksis har en medfødt evne til at beskytte sit folk imod ulykker, som man engang anså for at være uundgåelige, og til at løse problemer, som man engang

anså for uløselige. Vi ville ikke acceptere, at vi ikke kunne finde en måde, hvorpå økonomiske epidemier kunne beherskes, ligesom vi, efter århundreders lidelser, underlagt skæbnens luner, havde fundet en måde, hvorpå sygdomsepidemier kunne beherskes. Vi nægtede at overlade løsningen på spørgsmålet om vor fælles velfærd til tilfældighedens vinde og ulykkens storme.«

»Herved opdagede vi amerikanere en sandhed, der ikke var helt ny; vi var i færd med at skrive et nyt kapitel i bogen om at regere over os selv.«

»Dette år markerer 150-året for den Forfatningskongres, der gjorde os til en nation. På denne kongres fandt vore forfædre en vej ud af det kaos, som efterfulgte Frihedskrigen; de skabte en stærk regering med en forenet handlekraft, der var fyldestgørende, dengang som nu, for løsningen af de problemer, der ligger fuldstændig uden for individuel eller lokal løsning. For halvandet århundrede siden grundlagde de Den føderale Regering med det formål at fremme det almene vel og sikre sig frihedens velsignelser for det amerikanske folk.«

»I dag påberåber vi os denne samme regeringsmagt for at opnå de samme mål.«

Alt imens mange amerikanere i dag ikke er klar over det, så var de forholdsregler, som FDR traf i løbet af disse første hundrede dage og senere, i bogstavelig forstand et spørgsmål om at redde liv. Millioner af amerikanere, der var blevet sat ud af deres landbrug, ud af deres hjem, eller havde mistet deres job, stod over for hungersnød. Folk havde ikke råd til at gå til lægen, ikke råd til mad, eller havde, i mange tilfælde, ikke tag over hovedet. Den private sektor og bankerotte lokalregeringer kastede enten begge arme i vejret og opgav eller vendte ryggen til. Det var den føderale regerings opgave at komme til undsætning.

FDR's regering ventede ikke længe med at implementere denne filosofi. Den første forholdsregel, han indførte, var Det civile Bevaringskorps, CCC (Civilian Conservation Corps), et regeringsstyret jobskabelsesprogram til især arbejdsløse unge. I løbet af sin historie skabte CCC millioner af jobs, der gjorde det muligt for unge mænd at forsørge deres familier og genvinde deres helbred og kampgejst samtidig med, at de gjorde noget nyttigt for landets naturlige ressourcer.

Dette jobskabelsesprogram blev senere fulgt op af skabelsen af programmer for offentlige arbejder, der fremskaffede nyttigt arbejde til mange flere millioner mennesker, især inden for reparation og konstruktion af infrastruktur såsom vandværker, veje og skoler. Den af Roosevelt udnævnte Harry Hopkins legemliggjorde med sin person ånden i disse jobskabelsesprogrammer som en ikke-bureaukratisk respons på behovet for offentlige forbedringer, såvel som indkomster.

I tillæg til fremskaffelsen af jobs oprettede Roosevelt et nationalt hjælpeprogram, i dag bedre kendt som »socialhjælp«, hvorigennem den føderale regering tog del i udgifterne til forsørgelsen af de familier, der ikke havde mulighed for at have en forsørger. Ved at oprette dette program afviste FDR udtrykkeligt den idé, at arbejdsløshed var individets »skyld« og vedkendte sig, at det var, fordi man tolererede et rovgrisk system med karteller og økonomiske royalister, der skabte lidelserne. Samfundet havde derfor et ansvar for at råde bod på »de væsentligste af disse«.

Andre akutte foranstaltninger til at redde folks liv omfattede at sætte punktum for folks udsættelse af hjem og farme. Millioner af mennesker kom i en situation, hvor de ikke havde mulighed for at betale terminen eller få kredit til genfinansiering. FDR anerkendte dette som en national nødsituation og greb ind for at fremskaffe midlerne til at genfinansiere de mennesker, der var i desperat nød.

Alt imens hans modstandere skreg op om »socialisme«, havde FDR selvtillid nok til at håne dem. Han vidste, at hans programmer

etablerede det grundlag, der skulle få nationen på fode igen og genoprette skattegrundlaget. Hvert regeringsprogram skabte mange underentrepriser med jobs i den private sektor, der skulle skaffe materialerne. Hver forbedring af infrastrukturen øgede den potentielle, produktive, faglærte arbejdskraft. Alt imens de hjalp de fattige, løftede disse programmer beviseligt livsbetingelserne for hele nationen – dvs. tjente det almene vel.

Drage omsorg for eftertiden

Det tredje hovedprincip i vor forfatningsmæssige forpligtelse er kravet om, at vi i vor regeringspraksis drager omsorg for de fremtidige generationers velfærd. Franklin Roosevelt begyndte omgående at sætte regeringsmagten bag dette princip ved at lancere store infrastrukturprojekter inden for vandstyring, oparbejdelse og produktion af energi og transport, alle sammen projekter, der ville forbedre livsbetingelserne i mange årtier fremover. Indbegrebet af dette aspekt af hans program var Tennessee Valley Authority, TVA, som længe havde været projekteret, og som FDR forcerede igennem i maj 1933.

Store infrastrukturprojekter, som Bonneville-vandkraftværket og TVA, var fra Roosevelts side ikke kun tænkt som jobskabelsesprogrammer, men som et middel til en permanent opgradering af den produktive økonomi og arbejdskraftens produktivitet. Sådanne projekter indledte en æra med billig elektricitet og skabte i mange tilfælde grundlaget for overvindelse af sygdomme og ødelæggelser som følge af periodiske oversvømmelser. FDR vidste, at omkostningerne til disse projekter ikke ville kunne hentes hjem på kort sigt, men kun på længere sigt, og da ikke blot i form af dollars og cents, men, hvad der var vigtigere, i form af hele nationens levestandard.

I løbet af de 12 år, FDR beklædte præsidentembedet, lancerede

han mere end 45.000 projekter inden for de fem, basale infrastruktur kategorier: vand, energi, transport, sundhed og uddannelse. Mange af de strukturer, som hans programmer byggede – fra parker og kloakeringssystemer til dæmninger og hospitaler – er stadig i brug, her ca. 80 år senere.

Der er måske ikke noget, der er vigtigere for vore borgere at lære af denne æra, end det princip, der er fastlagt i vor Forfatning: princippet om at drage omsorg for eftertiden. Forpligtelsen til at forbedre naturen og samfundet til gavn for de fremtidige generationer er i stigende grad blevet et fremmedelement i vor nationale filosofi, siden 1960'ernes modkultur og »mig«-generationen. I 1970'erne verserede der en vittighed, der gik på, at hvor en japansk forretningsmand planlagde seks år ud i fremtiden, planlagde den amerikanske forretningsmand seks minutter ud i fremtiden, som var den tid, det kunne tage for aktier at blive handlet på de relevante spekulationsbørser. I nutidens computeralder er det tidsforløb, man har sin opmærksomhed rettet mod, skrumpet ind til at dreje sig om måske seks sekunder.

Der er mange, der ville sige, at vi ikke kan vende tilbage til FDR's måde at gøre tingene på, og som endda har helliget sig nedbrydningen af de fysiske forbedringer, der blev bygget under hans præsidentskab. De tager fejl, både i princippet og i praksis. De burde studere, hvordan FDR bragte os ud af Den store Depression, før vi på uigenkaldelig måde synker ned i én, der er endnu værre (og som allerede er begyndt).

Under krisen fra 1929-1933 havde amerikanerne en leder, Franklin Roosevelt, der atter gjorde principperne i Den amerikanske Forfatning gældende imod de økonomiske rovdyr, der havde tvunget nationen i knæ. I dag må amerikanere atter vende tilbage til disse principper, hvis vi skal overleve.

Foto: Præsident Franklin D. Roosevelt underskriver

[1] Den 18. maj, 1933, blev Glass/Steagall-lovforslaget fremlagt i Repræsentanternes Hus af Henry Steagall (D-Alabama) og i Senatet af Carter Glass (R-Virginia). Som en del af Undtagelsesbankloven af 1933 fratog Glass/Steagall-lovens bestemmelser investeringshusene deres bankfunktioner (dvs. en bankopdeling) og etablerede Federal Insurance Deposit Corporation (Statens Indskudsgarantifond), FDIC, hvis garanti udelukkende skulle gælde for de kommercielle banker. På trods af højtrøstet modstand fra banksektoren, vedtoges loven den 15. juni og blev underskrevet af præsidenten, og trådte dermed i kraft, den næste dag, den 16. juni.

[2] 'Deal' betyder både a) forretning; b) behandling; c) kortgivning. (-red.)

[3] Den 12. marts, 1933, holdt Roosevelt den første af mange, radiotransmitterede, såkaldte »Fireside Chat«-s, ('samtale omkring pejsen') med titlen »On the Banking Crisis« (Om bankkrisen), hvor han indgiver befolkningen tillid til ikke at være bange for deres penges sikkerhed i bankerne, der skulle genåbne dagen efter. Det citerede udtryk, »vi har intet at frygte ud over frygten selv« (dvs. den frygt, der havde fået folk til at løbe storm på bankerne for at hæve deres penge), stammer fra FDR's indsættelsestale, som han holdt den 4. marts, 1933, foran Capitol.

Lær af Historien:

Med hans egne ord: Hvordan Franklin Roosevelts Første 100 Dage lagde grunden til fremtidens fremskridt

Af Nancy Spannaus. 11. juni, 2013:

På tærskelen til 80-års dagen, den 16. juni, for præsident Franklin D. Roosevelts underskrivning af Glass/Steagall-loven, som dermed trådte i kraft, og som fandt sted på den sidste af hans berømte 100 dage, er det påtrængende nødvendigt, at Den amerikanske Kongres husker, og handler, på de principper, som Roosevelt, under den tids krise, genindførte. På trods af de kraftfulde initiativer hos de relativt få, der har stillet og støttet lovforslag om genindførelse af Glass-Steagall (H.R. 129 og S. 985), hænger flertallet fast i klammerier over latterlige eller endda kriminelle surrogatforholdsregler til løsning af problemer, der tydeligvis drejer sig om en systemisk, økonomisk krise, som er en trussel mod nationens overlevelse

.

Det, som FDR forstod og handlede på, var den fundamentale forpligtelse, der stadfæstes i Den amerikanske Forfatning, og som på enestående måde gives udtryk i Fortalen, nemlig, at de umiddelbare forholdsregler, der var nødvendige for at få folk ud af Den store Depressions elendighed, på samme tid måtte lægge grunden til fremskridt på længere sigt (redaktionens fremhævelse). Han udtrykte det således:

»Fra min regerings allerførste dag lå tryghed os lige så meget på sinde, som afstivning af bankerne, umiddelbar fremskaffelse af jobs og købekraftens forbedring. Vi er i rimeligt tempo kommet langt med genrejsningen; vi er ikke

kommet så langt med reformerne i det samme tidsrum. Men her i foråret 1938 er reformer lige så påtrængende nødvendige, som de var i foråret 1933.«

Denne evaluering udtalte præsident Roosevelt i sin introduktion til andet bind af sit værk, Offentlige papirer og taler, som blev udgivet i 1938, og som var redigeret af Samuel Rosenman, der i mange år havde skrevet hans taler. Dette bind var tilegnet begivenhederne i 1933, der omtaltes som »Kriseåret«, og i indledningen giver FDR et overblik over sine refleksioner over det, der var opnået.

FDR's udtalelser tager et af de mest fundamentale spørgsmål, som vore lovgivere i dag står over for, op, nemlig spørgsmålet om, at den specifikke, overhængende nødvendige, finansielle forholdsregel, Glass-Steagall, er en del af et sammenhængende program, der går ud på, at USA skal tilbage til sit oprindelige kreditsystem – ikke det britiske, monetaristiske ågersystem – som det eneste fundament for varig og konstant økonomisk fremskridt. Alt imens den ødelægger Wall Streets magt, åbner Glass-Steagall døren for massive investeringer i den fysiske økonomi, hvis sammenbrud ellers er i færd med at slå millioner af mennesker ihjel. Den imødegår et akut behov og opbygger fundamentet for fremtiden.

Lyt til FDR:

»Vi var fast besluttet på at hjælpe alle, der havde brug for hjælp til at rejse sig igen. Vi var ligeledes fast besluttet på at gennemføre reformer, hvor der var behov for reformer, for at sikre, at genrejsningen var varig.

Denne beslutsomhed kom til udtryk i løbet af disse 100 dage gennem vore bestræbelser for at gennemføre Banklovene i 1933 [disse inkluderer Glass-Steagall – red.] for at genoprette tilliden til vore banker, og for at gøre hele vort banksystem sundere og mere ærligt; i Loven om værdipapirer i 1933 for at beskytte investorer mod tvivlsomme salgskampagner; i de forskellige love og eksekutive indgreb med hensyn til guld, sølv og fremmed valuta for at sikre en

sund og tilstrækkelig valuta; i tilføringen af ny kraft til Den føderale kommission for Elektricitet for at beskytte dem, der har investeret i den almennyttige sektors aktier (el, gas, transport o. lign. – red.), og den almennyttige sektors forbrugere; i Indskyderlikviditetsstyrelsen for at udstede lån til banker, der er lukket over hele nationen, for at hjælpe indskyderne med at få en væsentlig del af deres indefrosne indeståender tilbage; i Rådet til beskyttelse af indehavere af udenlandske Aktier for at hjælpe amerikanske indehavere af udenlandske obligationer, der ikke kan holde deres forpligtelse; og i Den føderale Indskudsgarantifond for at garantere fremtidige indskydere i tilfælde af bankkonkurser.

Den samme beslutsomhed kom til udtryk i løbet af disse 'Hundrede Dage' i vore bestræbelser for at genoprette og stabilisere landbrugets indtægter gennem Loven om Landbrugsordningen; for at redde nationens farme fra tvangsauktioner gennem Nødloven om lån til Farme; for at udvirke tættere, international forståelse og relationer og, gennem fremme af en udenrigspolitisk, 'god nabo'-politik, fremme vor udenrigshandel og vore forhandlinger med repræsentanter for fremmede magter; for at redde vore byer og landsbyer fra overtagelse af pant til eje gennem Loven om lån til bevarelse af Hjem; for at støtte landets hovedjernbanenet gennem Nødloven om støtte til Jernbanetransporten; for, gennem vore initiativer, at genoprette landets olie- og benzinindustri fra en tilstand af næsten total kollaps; for at støtte arbejdskraftens interesser og ro og orden på arbejdsmarkedet ved at opmuntre den fælles forhandlingsret, mægling og afgørelser ved voldgift mellem arbejdsgivere og arbejdstagere gennem Loven om genrejsningen af national Industri og oprettelsen af Den nationale Arbejdsstyrelse og andre specifikke arbejdsstyrelser; for at hjælpe nationens landmænd ved at låne dem penge med sikkerhed i deres overskudsproduktion, så de har mulighed for at beholde den, i stedet for at sende

den ud på et i forvejen overmættet marked til dumpingpriser, gennem oprettelsen af Selskabet for Varekredit.

Og på samme måde kom denne beslutsomhed til udtryk i løbet af disse 'Hundrede Dage' gennem vore bestræbelser på at oprette Det civile Bevaringskorps for at give adskillige hundrede tusinde unge mænd og veteraner en chance for at komme væk fra gaderne og landstrygertogene og ud af vagabondlejrene og ind i nyttigt udendørsarbejde i nationens skove; og for at levere mad og tøj til dem, der var sultne og nødlidende på grund af mangel på arbejde, som de forgæves søgte at finde, gennem oprettelsen af Den føderale Bistandsordning; og for at levere et eksempel på god administration og anvendelse af naturressourcer som jord og vand til gavn for den jævne mand og kvinde i Tennessee-Floddalen, gennem oprettelsen af Tennessee-Flodalens Styrelse; for at sørge for jobs til de arbejdsløse, forbedre lønindkomsten og arbejdsforholdene, og for at fjerne urimelig konkurrence og handelspraksis i forretningslivet, gennem skabelsen af Styrelsen for offentlige Arbejder; for at skaffe de arbejdsløse jobs ved store, offentlige byggeprojekter, gennem oprettelsen af Den føderale Arbejdsformidling; for at hjælpe landmændene, så vel som de sultende arbejdsløse, gennem opkøb og uddeling af overskydende madvarer til dem, der ellers ikke ville have haft mad; og for at igangsætte et omfattende jobskabelsesprogram til dem, der ikke kunne finde arbejde på det private arbejdsmarked, gennem oprettelsen af Den civile Arbejdsformidling...

Alle disse eksempler på anvendelsen af regeringsmyndigheden som en organiseret form for selvhjælp til alle klasser og grupper og sektioner i vort land, blev taget i brug under disse berømte, første 'Hundrede Dage', eller i løbet af resten af det kriseår, som en følge af lovgivningsarbejdet i de første hundrede dage. Mange flere eksempler fulgte i de efterfølgende år. Disse eksempler fra 1933 udgør kernen i de

nye tiltag; de bliver alle diskuteret i dette bind.

De udgjorde virkeliggørelsen af New Deal – regeringen, der handlede for at tilvejebringe ikke blot en umiddelbar genrejsning, men også dennes langtrækkende reformhensigter. For bag den umiddelbare effektivering af alle disse loves forholdsregler og de under disse love oprettede virksomheders aktiviteter, lå intentionen om, at målenes overordnede hensigt var, at de skulle være af varig karakter.

Vi vidste, at et [privat] ledelsesorienteret, økonomisk system havde frembragt og atter ville frembringe økonomisk og social katastrofe. Et privat lederskab, der gik ud fra det standpunkt, at det tilstræbte mål var national velfærd, havde ikke eksisteret; regeringens overtagelse af et sådant lederskab var den eneste metode, der var tilbage.

Målene var, har altid været og er fortsat de følgende, beskrevet i korte vendinger:

En reel mulighed for mænd og kvinder for at arbejde med produktion til anstændige lønninger og rimelige arbejdstimer, eller være beskæftiget ved landbruget for et rimeligt udkomme.

En reel mulighed for at have bankopsparinger, der er beskyttet imod den spekulative brug af andre folks penge [jævnfør Glass-Steagall – red.]; og for at investere uden risiko for grådige salgsfolks og spekulanters svig eller svindel.

En reel mulighed for en tilstrækkelig fritid, bedre boligforhold og et bedre helbred.

En reel mulighed for at skabe en rimelig fortjeneste i forretningslivet, beskyttet mod monopoler og konkurrenceforvridning, men organiseret på en måde, der fremskaffer rimelige priser for den almene forbruger.

Administration og anvendelse af naturlige ressourcer til gavn for den jævne mand og kvinde.

Tryghed mod alderdommens genvordigheder.

Tryghed mod uventet eller midlertidig arbejdsløshed.

Tryghed mod nye såvel som gammelkendte former for kriminalitet.

Tryghed mod krig.

Genopbygningsarbejdet, som vi påtog os i 1933, fordrede ikke skabelsen af fremmedartede værdier. Det bestod snarere i at finde veje tilbage til gamle, men noget glemte, idealer og værdier ... «

Og disse veje, som FDR havde sagt ved begyndelsen, er det, der opbevares som en helligdom i Fortalen til Den amerikanske Forfatning: en mere perfekt union, retfærdighed, ro og orden i landet, et fælles forsvar, almen velfærd og frihedens velsignelser for os selv og vor efterslægt.

HOVEDARTIKEL:

**Afsløret af Pecora-
kommissionen:**

**Kontohavere blev narret til
at blive »investorer«**

Af Paul Gallagher, den 2. april, 2013

De ekstraordinære »Pecora-høringer« under Det amerikanske Senats bankkomite fandt sted fra slutningen af 1932 og i hele 1933 og sprængte »bankster-kriminalitet« lige ind i millioner af amerikaneres bevidsthed, samt førte direkte til vedtagelsen af Glass/Steagall-loven i 1933.

Mens andre faser af høringerne senere blev mere berømte (f. eks. afhøringen af J.P. Morgan), så var det sagen om landets største kommercielle bank, National City Bank, der fremkaldte den udbredte reaktion af grov forurettelse, der var drivkraften bag Glass/Steagall-reformen.

Ligesom Bankia og andre spanske banker notorisk havde gjort det fra 2010 til 2013, havde National City narret sine kontohavere til at blive bankens »investorer« og havde fået dem til at overføre deres indeståender til aktier i selve National City og til aktier, som bankens investeringsafdeling, National City Co., spekulerede i.

Fra 1930 til 1932 led kontohaverne dernæst store tab.

Rapporten fra Senatets Bankkomite, der udkom den 6. juni, 1934, indledtes med »Den kommercielle bankvirksomheds funktionsmåde«, der rent ud udtalte, at »der bør være en skarp demarkationslinje mellem den kommercielle banks funktion og investeringsbankens funktion.« Ikke alene overtrådte National City denne linje, men fyldte også sine bankfilialer rundt om i hele landet med National City Co.-salgssteder for aktier, og de forvandlede deres kommercielle bankpersonale til aktiesælgere, der konkurrerede om bonusser for at levere kontohavere til investeringsgrenen.

To millioner aktier

De fleste af Senatets særlige undersøgelseskommissær Ferdinand Pecoras mange høringer var allerede blevet helliget til at vise den kolossale rolle, som kommercielle banker som National

City Bank spillede i perioden 1926 til 1929 ved udlån af deres kontohavergrundlag til aktiebobler, aktiepuljer, firmaer og til at tage vekselrerlån, der skulle bruges til spekulation i aktier, obligationer og andre mere eksotiske instrumenter. Gennem National City-chefer og bestyrelsesformand Charles E. Mitchell, der blev vanæret af høringerne, viste Pecora, hvordan kontohavere personligt først blev smidt ned i aktiespekulationens fårevask og dernæst klippet, alt sammen af National City Bank.

Senatets rapport fra juni 1934 udtalte, under titlen »Overtrædelse af formuebestyrerpligten over for kontohavere og investorer«:

»De kommercielle banker fandt i deres kontohavere et frugtbart marked for købere af aktier, som blev foreslået af deres investeringsafdelinger. Man solgte aktier, i hvilke bankens afdelinger havde en pekuniær interesse, til disse kontohavere.«

»Ikke alene anbefalede bankernes direktører og ansatte kontohavere til investeringselskabernes sælgere som mulige kunder, men bankens personale solgte bankaktier til kunder direkte, idet bankafdelingerne modtog et servicevederlag for sådanne salg.«

Og under overskriften, »Investeringsbankafdelingers handel og puljeoperationer med kommercielle bankers aktiekapital« opsummerede rapporten de tilståelser, som National City Banks funktionærer kom med under Pecoras ubøjelige afhøring:

»De kommercielle banker brugte deres investeringsafdelinger til ikke alene at omgå den lov, der forbyder banker at købe og sælge deres egen aktiekapital, men også til at deltage i risikable spekulationer i deres aktiekapital... Fra 1928 begyndte National City Co. en energisk, udstrakt kampagne for at sælge National City Banks aktiekapital, en kampagne, som omfattede ikke blot kontohavere og offentligheden, men også

bankens ansatte... Kampagnen solgte omtrent 1.950.000 bankaktier til en værdi af ca. 650.000.000 dollar til offentligheden. National City Co. opmuntrede sine sælgere til at »svinge« offentligheden, inklusiv kontohavere i National City Bank, over til aktier i National City Bank.«

I en særlig modbydelig praksis brugte funktionærer og insidere i National City Bank kontohavere til at pumpe salget op af andre aktier, som de spekulerede i og dernæst solgte ud af med profit, idet de overlod tabene ved aktieboblen til kontohaverne, »mickey'erne«¹

Bankkomiteens endelige rapport udtalte, at Bankloven af 1933, kendt som Glass/Steagall-loven, således blev vedtaget for at stoppe disse fremgangsmåder gennem en total opdeling af bankerne: »Bankloven af 1933, der vedtoges den 16. juni, 1933, blev kundgjort med det formål at udvirke en total adskillelse af de kommercielle bankers funktioner og investeringsbankernes funktioner, og for at udrydde meget af det misbrug, der blev afsløret under Senatshøringerne.«

1) Tilnærmelsesvis.. »dem, der bliver holdt for nar«.

**Tema-artikel: FDR's Hurley
Memorandum:**

Befri Iran fra Britisk Imperialisme

af Anton Chaitkin, nov. 2012

Mens den anden Obama-regering, under dens britiske imperialisters kontrol, begynder at tage form og fortsætter med ulovlige krige og morderiske droneangreb, vil det være passende at erindre, at for nøjagtig 69 år siden var en anden amerikanske regering, Franklin D. Roosevelts, engageret i planer om at befri verden, især nationerne i Asien, Sydvestasien og Afrika, fra det samme britiske imperiums dødbringende greb.

I tiden efter Teheran-konferencen under krigen, den 28.-30. november, 1943, med deltagelse af "de tre store" – præsident Franklin Roosevelt, den britiske premierminister Winston Churchill og den sovjetiske premierminister Joseph Stalin – bragte FDR et forslag i omløb om at bringe moderne forhold til Iran og derved befri dette land fra Det britiske Imperiums undertrykkelse.

Efter Roosevelts instruks blev memorandaet udarbejdet af hans personlige repræsentant, general Patrick J. Hurley, i december 1943, og har, siden det blev deklassificeret i 1970'erne, ligget udgivet i arkiverne.

General Hurley havde arrangeret mødet i Teheran med henblik på at nå til enighed om planer for fuldførelsen af sejren over Aksemagterne i Anden Verdenskrig.

Efter konferencen bad Roosevelt Hurley udfærdige en rapport om, hvordan USA kunne hjælpe Iran med at overvinde sin forfærdelige tilbagestående udvikling; hvordan vi dernæst kunne bruge Irans fremgang som model for, hvordan USA kunne hjælpe fattige lande overalt. Hurley gennemrejste Iran i tre uger, hvor han interviewede folk fra alle samfundsklasser og

livsvilkår. Hans rapport fordømte britisk tyranni over Iran og så frem til et globalt, amerikansk opgør med britisk imperialisme i efterkrigstiden.

Roosevelt sendte stolt memorandaet i omløb i udenrigsministeriet med et følgebrev, der erklærede dette som hans politik. Han var "begejstret for idéen om at bruge Iran som et eksempel på, hvad vi kunne gøre gennem en uselvvisk, amerikansk politik" og gøre en ende på "den trældom, som 99 % af befolkningen befandt sig i under den sidste 1 %."

Præsidenten sendte også en kopi til Churchill, som en munter form for tortur. Den rasende Churchill ventede tre måneder med at svare, krænket over fornærmelsen.

Tilhængere af Det britiske Imperium i USA under anførsel af Dean Acheson angreb Roosevelts forslag internt i udenrigsministeriet og kaldte det "hysterisk, messiansk, globalistisk vrøvl."

Den pro-britiske vicepræsident Harry Truman, der blev præsident efter Roosevelts død den 12. april 1945, forfremmede Acheson til udenrigsminister. Da Mohammed Mossadegh blev Irans premierminister i 1951 og nationaliserede British Petroleum, samarbejdede Acheson med den britiske ambassadør og et fælles team mellem CIA og den britiske efterretningstjeneste om at planlægge et statskup mod Mossadegh og genindføre britisk kontrol over Irans olie. Kuppet blev gennemført i 1953 under Eisenhowers præsidentskab under ledelse af CIA-direktør Allen Dulles, som Truman og Acheson forudgående havde sat til at lede CIA's hemmelige operationer.

I 1945 og igen i 1951 vidnede Hurley ved senatshøringer og afslørede Achesons forræderiske ødelæggelse af Roosevelts plan om samarbejde og venskab med et selvstændigt Iran.

Her følger Hurleys memorandum; Roosevelts følgebrev til cirkuleringen af memorandaet; og uddrag af brevvekslingen mellem Roosevelt og Churchill.

FDR's Memorandum til udenrigsminister Cordell Hull

Memorandum til udenrigsministeren

Vedlagt et særdeles interessant brev fra Pat Hurley. Det er i store træk i overensstemmelse med min samtale med ham.

Iran er helt afgjort en meget, meget tilbagestående nation. Den består i virkeligheden af nogle stammer, og 99 % af befolkningen befinder sig faktisk i trældom under den sidste ene procent. Disse 99 % ejer ikke deres eget land og kan ikke beholde det, de selv producerer, eller konvertere det til penge eller ejendom.

Jeg var temmelig begejstret for tanken om at bruge Iran som et eksempel på, hvad vi, gennem en uselvsk, amerikansk politik, kunne udrette. Vi kunne ikke være gået i lag med en vanskeligere nation end Iran. Jeg kunne imidlertid godt tænke mig at gøre et forsøg. Den virkelige vanskelighed er at få fat i de rette, amerikanske eksperter, der vil være loyale over for deres idealer, ikke vil strides indbyrdes og være absolut ærlige i pengesager.

Hvis vi kunne få denne politik i gang, ville den, hvis den lykkes, som vi håber det, inden for de første fem eller ti år blive permanent. Og i øvrigt behøver hele eksperimentet ikke koste de amerikanske skatteborgere ret meget.

Vil du lade mig vide, hvad du mener, jeg skal svare Hurley? Han har ret i, at hele låne- og lejeforvaltningen skal have hele kontrollen over distributionen af vore låne-lejeleverancer i Mellemøsten.

(underskrift) FDR

Her følger FDR's ledsagende brev til Churchill:

Privat

29. februar, 1944

Vedlagte memorandum er blevet sendt til mig fra major, general Patrick Hurley (den tidligere krigsminister), som du mødte i Teheran.

Dette er kun beregnet til dig. Jeg synes faktisk ret godt om hans generelle indstilling til omsorgen for og uddannelsen af det, man plejede at kalde "tilbagestående udviklingslande". Ud fra både dine og mine personlige iagttagelser kunne vi måske også tilføje noget om renlighed.

Pointen i alt dette er, at jeg ikke ønsker, at USA – eller nogen anden nation for den sags skyld – skal få en "inflydelseszone". Men Iran har bestemt brug for værger. Det vil tage tredive eller fyrre år at eliminere korrruptionen og det feudale system. Indtil da vil Iran nok give dig, Rusland og os selv hovedbrud.

Du husker nok, at jeg foreslog Stalin, at der kunne etableres en frihavn i den øverste del af Den persiske Golf og styringen af jernbanen kunne internationaliseres og således give Rusland, og Irans egne udviklingsområder, en gennemgående rute.

Vil du være venlig at returnere denne kopi til mig, da jeg ikke har andre?

Med de varmeste hilsener,

som altid din,

(underskrift) FDR

og her følger Churchill's svar til Roosevelt, næsten tre måneder senere ...

Downing Street 10

Whitehall,

21. maj, 1944

Min kære hr. præsident,

Mange tak for at lade mig se general Hurley's memorandum vedr. Persien, som jeg hermed returnerer til dig som ønsket.

Jeg beklager, at min besvarelse er blevet forsinket, men jeg var nødt til at konsultere adskillige ministerier angående de synspunkter, det rejste. Generalen synes at have nogle idéer om britisk imperialisme, som jeg må tilstå fik mig til at gnide mig i øjnene. Han giver f.eks. det indtryk, at der eksisterer en uoverstigelig konflikt mellem imperialisme og demokrati. Jeg drister mig imidlertid til at fremsætte den tanke, at britisk imperialisme i større grad har spredt, og spreder, demokratiet, end noget andet regeringssystem siden tidernes begyndelse.

Med hensyn til Persien tror jeg imidlertid ikke, at "britisk imperialisme" kommer ind i billedet. Sandt nok ligger vore strategiske forsyninger af olie os, ligesom USA, uundgåeligt på sinde, og så meget desto mere, fordi vi, i modsætning til USA, ikke selv har nogen kilder. Ud fra det samme sikkerhedssynspunkt har vi ansvar, som vi i øjeblikket ikke kan opgive, for så vidt angår Indiens vestlige grænse og Iraks østlige grænse. Bortset herfra har vi den samme interesse i en krigstid som USA i sikkerheden for den trans-persiske forsyningsrute til Rusland. Af alle disse grunde ønsker vi en stærk og venligtsindet regering i Persien og har intet ønske om se nogen fremmede "indflydelseszoner" etableret ..."

Med venlig hilsen,

Winston S. Churchill

General Patrick Hurley til præsident Roosevelt

Dette brev sendte general Hurley til præsident Franklin Roosevelt fra Teheran, Iran, den 21. dec. 1943.

Deres højvelbårne Franklin D. Roosevelt,

De forenede Staters præsident

Det hvide Hus

Washington D.C.

Kære Hr. Præsident,

Under vor samtale i lufthavnen ved Deres afrejse fra Teheran angav De over for mig hovedtrækkene i en forsøgsvis basis for amerikansk politik i Iran, der kunne tjene som model for vore relationer med alle mindre begunstigede, forbundne nationer. Som svar på Deres forslag, og i henhold til de direktiver, jeg har fået fra udenrigsministeren, ønsker jeg herved at forelægge Dem følgende til overvejelse.

Del I

Det er De forenede Staters hensigt at støtte Iran som en fri, uafhængig nation og give det iranske folk mulighed for at kunne glæde sig ved de menneskerettigheder, der er fremstillet i De Forenede Staters forfatning, og deltage i opfyldelsen af principperne i Det Atlantiske Charter.

Det er derfor De forenede Staters politik over for Iran at være behjælpelig med skabelsen af en regering i Iran, der er baseret på de regeredes samtykke og på det private initiativ,

hvilket vil gøre det muligt for nationen at udnytte sine ressourcer, primært til fordel for sit eget folk. Irans ressourcer er tilstrækkelige til at støtte et program for at hjælpe Iran til at hjælpe sig selv. Gennem et sådant program for selvstyre og vellede hjælp til selvhjælp kan Iran skaffe sig opfyldelsen af principperne for retfærdighed, frihed til at følge sin samvittighed, pressefrihed, ytringsfrihed, frihed for afsavn, lige muligheder og til en hvis grad frihed for frygt.

Til opnåelse af ovenstående vil De forenede Stater, efter invitation fra den iranske regering, yde ekspertbistand i et hvilket som helst eller alle regeringsfelter. Alle eksperter og rådgivere, som De forenede Stater stiller til rådighed for Iran, vil blive betalt af den iranske regering og indsat i deres funktion ved iransk lovmyndighed og vil ikke være de amerikanske skatteborgeres økonomiske ansvar. De forenede Stater vil hverken bede om eller modtage nogen særlige privilegier for disse tjenester.

Amerikanske rådgivere vil fuldt ud blive indgivet vor egen regerings politiske anskuelser over for Iran og skal regelmæssigt indrapportere om fremskridtene til vort udenrigsministerium. Denne anskuelsesuddannelse og krav om indrapportering vil tilvejebringe et vitalt, samordnende element, der er afgørende for ledelsen af vor politik og beskyttelsen af vore interesser.

Dette lands moderne historie viser, at det har været domineret af en magtfuld og grådig minoritet. Befolkningen har ligeledes været genstand for fremmed udbytning og monopoler. Ved ydelsen af amerikansk assistance til opbyggelsen af et forbedret samfund i Iran må tilstrækkeligt tilsyn og kontrol over det private erhvervsliv og personlig aggression til beskyttelse af en majoritet, der er uorganiseret, og som vanskeligt kommer til orde, mod uden- og indenlandsk monopol og undertrykkelse.

Indsættelsen i Iran af den amerikanske model for selvstyre og

privat initiativ vil være en garant for, at udbyttet af udnyttelsen af iranske ressourcer i stort omfang vil blive rettet imod bygningen af skoler, hospitaler, kloaksystemer, transport- og kommunikationssystemer, anlæg til kunstig vanding og forbedring af alle de faciliteter, der bidrager til det iranske folks sundhed, lykke og almene vel.

Dette program for statsopbyggelse kan forbedres gennem vor erfaring i Iran og kan blive en standard for De forenede Staters relationer med alle de nationer, der nu lider under de ulykker, som kommer af grådige minoriteter, monopoler, aggression og imperialism.

Det amerikanske folk, der målbevidst helliger sig uafhængighed og frihed, kæmper i dag ikke for at redde andre nationers imperialism eller for at skabe vor egen imperialism, men snarere for at skænke verden de velvillige principper i Det atlantiske Charter og De fire Frihedsgoder.

Del II

Ovenstående er en ret enkel plan, der er bestemt til at virke for opbygningen af frie nationer. Det arbejde, vi har foran os, er ikke let. De nylige, succesrige konferencer i Moskva, Cairo og Teheran viser, at stormagterne kan samarbejde i udøvelsen af krig. Bekræftelsen af Det atlantiske Charter viser, at der er grundlag for samarbejde efter krigen. Idet jeg ikke vil modarbejde disse beviser på god vilje, tror jeg, at det nu er tid til at analysere den modstand, som opbygningen af frie nationer sandsynligvis vil møde.

Uden modstand fra andre nationer, og med de intelligente og patriotiske, iranske leders samarbejde og støtte, vil det tage generationer at opnå det private initiativ og en regering baseret på de regeredes samtykke i Iran. Den iranske befolkning er for 90 % 's vedkommende analfabeter og består for en stor del af uorganiserede og separate stammer. Den

intelligens og årvågenhed, der vil støtte massernes frihed, må skabes. Opdragelsen af stammefolkene og etableringen af et fælles mål vil kræve tid, tålmodighed, flid, effektivitet og en ånd hos vore rådgivere, som deltog de i et korstog. Frem for alt må vore rådgivere have konstant støtte i den amerikanske befolkning, som i sig selv kan blive vanskelig at sikre.

I tillæg til forhindringerne i selve Iran er principperne for den førømtalte formel i konflikt med principperne for imperialismen. Det private initiativ kan også komme i konflikt med enhver tvungen udbredelse af kommunisme. Tilhængere af begge disse doktriner kan gøre modstand imod den foreslåede udbredelse af demokrati.

I alle de nationer, jeg har besøgt, er jeg blevet fortalt, som regel af briter og amerikanere, at principperne for imperialismen allerede er bukket under for principperne for demokrati. Ud fra mine egne iagttagelser må jeg imidlertid sige, at hvis imperialismen er død, så synes den meget uvillig til at lægge sig ned.

Tysk, japansk, italiensk, fransk, belgisk, portugisisk og hollandsk imperialismen vil, håber vi, slutte eller blive radikalt revideret af denne krig. Britisk imperialismen synes at have fået nyt liv. Men skindet bedrager. Hvad der ser ud til at være nyt liv til britisk imperialismen, er resultatet af en infusion i den udtærede form for imperialismen af blod fra en fri nations produktivitet og frihed gennem låne- og lejepolitikken. Desuden forsvares britisk imperialismen i dag af Jordens mest demokratiske nations soldaters blod.

Navnene på de imperialistiske nationer er tilstrækkelig til at vise, at en stor del af verdens befolkning stadig har forpligtet sig til imperialismens principper. Disse navne viser også, hvilken modstand, der vil møde enhver bestræbelse, hvis mål er etableringen af demokrati i nationer, der nu er underkastet imperialistiske nationers herredømme. Vi nærmer os

en konflikt, der ikke kan undertrykkes, mellem verdensomspændende imperialismen og verdensomspændende demokrati. Det er deprimerende at notere sig, hvor mange af vore virkelige venner i verden, der uigenkaldeligt synes at have forpligtet sig til den gamle, imperialistiske orden.

Woodrow Wilsons politik for Amerika under Første Verdenskrig var bestemt til at "gøre verden sikker for demokratiet" og opretholde England som en førsterangs verdensmagt. At opretholde England som en førsterangs magt har i mange år været hjørnesteinen i amerikansk udenrigspolitik. Jeg har personligt støttet denne politik. Jeg har længe været overbevist om, og har mange gange offentligt udtalt, at de engelsktalende folkeslags ultimative skæbne er en fælles skæbne.

Vi understøttede virkelig England som en førsterangs magt, men det lykkedes os ikke at gøre verden "sikker for demokratiet". Da vi i stedet bakkede ud af Folkeforbundet og mislykkedes i at gøre fredsbetingelserne til et redskab for demokratiet, gjorde vi verden sikker for imperialismen. I det forløbne kvarte århundrede har udviklingen af både østlig og vestlig imperialismen gjort skuepladsen klar for denne nye verdenskrig.

Bestræbelsen på at etablere sand frihed blandt de mindre begunstigede nationer, hvoraf så mange nu lever i imperialismens skygge, vil næsten uundgåeligt gå imod politikken med at opretholde England som en førsterangs verdensmagt. Det fører frem til den konklusion, at England i dag står over for den samme situation, som vor nation stod overfor, da Lincoln ved Gettysburg sagde, "At denne nation, under Gud, skal have en ny fødsel i frihed". England kan blive opretholdt som en førsterangs magt, men for at retfærdiggøre denne støtte fra det amerikanske folk, må hun [England] acceptere principperne for frihed og demokrati og opgive principperne for undertrykkende imperialismen.

Sovjet-Rusland har vundet en sikker plads for sig selv som en

førsterangs verdensmagt. Venskab og samarbejde mellem De forenede Stater og USSR er af afgørende betydning for fred og harmoni i efterkrigstidens verden. Der må derfor være gensidig forståelse og accept af efterkrigstidens modeller for frihed, som stormagterne i De forenede Nationer må tilbyde deres mindre magtfulde associerede medlemmer. Uden en sådan overenskomst ville der opstå jalousi, mistro og konflikt.

Del III

Når man tager den aktuelle status mellem Irans og De forenede Staters relationer i betragtning, må man huske på, at selv om amerikanske tropper har befundet sig her i over et år, er deres tilstedeværelse ikke blevet officielt anerkendt af den iranske regering. Mange iranske embedsmænd mener, at de amerikanske tropper er i Iran på invitation fra og med det formål at tjene som hjælp for briterne. I over et år har vi ligget i forhandlinger med Iran om en aftale, hvori Iran ville anerkende de amerikanske troppers tilstedeværelse som en amerikansk operation. Det manglende resultat mht. en aftale har ikke fremmet amerikanernes prestige hos iranerne.

Det er udenrigsministeriets ansvar at udvirke aftalens fuldbyrdelse. Nødvendigheden af hurtig handling i forhandlingen af denne aftale understregede jeg i min rapport til Dem af 13. maj 1943. Jeg har ikke deltaget personligt i nogle af traktatmøderne med iranerne.

Jeg tror, det er vigtigt at vi forstår, at eftersom vore tropper gik ind i Iran på briternes invitation uden forudgående at underrette den iranske regering, var det naturligt for iranerne at se på os som redskab for briterne. Hertil kommer, at United Kingdom Commercial Corporation, der først havde monopol på køb i Iran, siden hen har været engageret i salg af forsyninger fra låne- og lejeordningen, betalt af de amerikanske skatteborgere, til civile og til den

iranske regering. I overvejende grad ved hjælp af vore forsyninger gennem låne- og lejeordningen, betalt af amerikanske skatteborgere, har United Kingdom Commercial Corporation forsøgt, og er i vid udstrækning lykkedes med, at etablere et totalt handelsmonopol i Iran. United Kingdom Commercial Corporation opnåede denne position i kraft af, at de befandt sig på scenen, da de amerikanske låne- og lejeforsyninger begyndte at komme ind i Iran. Repræsentanter for De forenede Stater i Iran engagerede British Corporation, statsejet, men overskudsgivende, til at varetage ekspeditionen af og være mellemmand for de amerikanske varer. Dette arrangement, der åbenbart var godkendt af låne- og lejeadministrationen og udenrigsministeriet, har været indbringende for British Corporation.

Der har været et United States Commercial Corporation, statsejet, med kontorer i Teheran. Da jeg var her for et år siden, var hr. Philip Kidd leder af selskabet. Senere var hr. Erik Eriksen leder. Hvis vi ville gå ind på handelsmarkedet med låne- og lejevarer, ved jeg ikke, hvorfor vi ikke benyttede vort eget selskab i stedet for British Corporation. Jeg henviser igen til min rapport til Dem om Iran dateret Cairo, den 13. maj 1943, og min rapport om låne- og lejeordningen i Mellemøsten dateret Delhi, den 7. nov. 1943. Deres minister, hr. Landis, har gennemført store forbedringer i administrationen af låne- og lejeordningen. Uden at gå imod dette er det stadig min opfattelse, at den aktuelle diskussion mellem amerikanerne og briterne om låne- og lejeordningen først vil slutte, når amerikanerne fuldstændigt har overtaget kontrollen med distributionen af vore egne låne- og lejeforsyninger i dette område.

Iranerne er overbeviste om, at United Kingdom Commercial Corporations planer om et monopol efter krigen nu støttes af De forenede Staters regering.

I tillæg til alt dette har der været konflikter mellem de britiske og amerikanske ministerier, som har været tydelige

for iranerne. Situationen har skadet både den amerikanske og britiske prestige. Til at opveje dette indtryk har iranerne bevidnet amerikanernes effektivitet med hensyn til at sende krigsforsyninger via jernbane- og vejnettet. Endelig har de været dybt imponerede over Deres mesterlige behandling af tremagts-konferencen og især over den dygtighed, hvormed De fik konferencen til at udvirke erklæringen om De forenede Nationers politik over for Iran.

I mellemtiden har den sovjetiske prestige nydt godt af deres egen velordnede opførsel og deres direkte og positive relationer med iranerne.

Del IV

I en samtale med Hans Majestæt Shahen og nogle af hans ministre for et par dage siden blev jeg informeret om, at stammefolkene i de afsidesliggende provinser i Iran har fået 50.000 geværer og ammunition fra en eller anden kilde. Shahen mente, at dette gjorde det bydende nødvendigt, at vore rådgivere til den iranske hær og det iranske politi fremskynder organiseringen af de styrker, der skal tage sig af sikkerheden mod intern uro. Han erklærede, at visse udenlandske indflydelser er blevet sat ind over for stammefolkene for at skabe intern uro i Iran. Da jeg informerede Shahen om, at jeg havde hørt, Rusland var gået ind på at forsyne den iranske hær med nogle tanks, geværer og fly, indrømmede Shahen, at der forelå et sådant tilbud, men hvor meget udstyr, Rusland ville give, var han ikke i stand til at sige. Jeg bemærkede, at vi forsynede Rusland med udstyr gennem låne- og lejeordningen, fordi Rusland ikke selv havde tilstrækkeligt udstyr til at dække sine egne krigsfornødenheder. Hans Majestæt sagde, at han forstod dette, men at Rusland havde tilbudt at give hans regering dette meget tiltrængte udstyr. Han sagde, at han havde håbet at få udstyret fra De forenede Stater, men ikke havde været i stand

til at opnå tilfredsstillende handlinger. Efter min mening er Iran i stand til at betale for det udstyr, som det behøver til både sin hær og sit politi.

Det er imidlertid en kendsgerning, at England forsyner andre nationer med materiale fra låne- og lejeordningen på et tidspunkt, hvor dets egen krigsindsats opretholdes af materiale fra den amerikanske låne- og lejeordning. Rusland synes nu at være i færd med at indlade sig på en lignende plan. Briterne har, og russerne er nu i gang med, at give vore forsyninger fra låne- og lejeordningen, eller forsyninger, der er blevet erstattet eller frigivet gennem vore forsyninger, til andre nationer til gengæld for koncessioner, eller for at styrke deres egne ideologier i de lande, som de giver forsyninger til. Det mindste, vi kan kræve, er, at vi må have lov til selv at være dem, der giver.

Del V

Iranske embedsmænd har givet udtryk for ønsket om at etablere tættere handelsrelationer med De forenede Stater.

Under de herskende betingelser vil der utvivlsomt være stor efterspørgsel fra amerikanske forretningsfolk for at få olie-, mineral- og andre koncessioner i Iran. Jeg vil foreslå, at udenrigsministeriet, med assistance fra vor regerings øvrige repræsentanter, forbereder sig på at rådgive den iranske regering med særlig henblik på hver koncessionsansøgers karakter og øvrige kvalifikationer.

Ved at foreslå Dem til at forpligte Dem til en verdensomspændende plan for opbygning af forbundne, frie nationer, er jeg ikke uden tanke på de problemer, De står overfor på hjemmefronten.

Vi må naturligvis tage effekten af de nuværende og fremtidige høje skatter og af store udskrivninger fra vor økonomiske

reserve i betragtning. Den største fare for os består imidlertid i at skabe en formidabel gæld, der binder os i trældom. Hvis krigen og vor genopbygnings- og rehabiliteringsforpligtelse fortsætter over en lang periode, kan denne gældssætning blive så overvældende, at den skaber håbløshed, sløvhed og modløshed hos verdens frieste og mest idérige folk. Vi kan igen få soldater, der hjemsendes til desillusionering og arbejdsløshed. Vi kan igen få folk, der råber, "Vi kan ikke spise Forfatningen." De kunne sågar føje Det atlantiske Charter og De Fire Friheder til listen over emner, der ikke kan spises. Dette kunne føre til panik, fallit og revolution. Det er overflødigt at tilføje, at hvis der skete noget af denne art hjemme, ville alle vore planer for verdens fremtid være forgæves. Tyranni og undertrykkende imperialismen ville atter herske.

Jeg tror, at de overordnede aspekter af Deres diplomati over for verden i øjeblikket er i strålende form. Men vi kan skade denne position, hvis vi ikke er realistiske og banker detaljerne på plads i overensstemmelse med vor overordnede plan.

Med agtelse, Deres
Patrick J. Hurley
Brigadegeneral, USA

Foto: Yalta, 1945: Churchill, Roosevelt og Stalin